

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 *
 Helyben hátszó hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 25 kor.
 Negyedévre... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 észak utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kárártok visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadónálhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 13.

A nép nyelve.

»Avagy talán a magyar szabadelvűség annyira elszakadt volna a néptől, hogy vele beszélni sem tud a maga nyelvén?«

Ezzel fejezi be cikkét egyik ultra-liberális lap, miután igen elismerőleg méltatta a néppárt választási katejáját, mint a mely a nép nyelvén van írva és kétségtelenül nagy hatása lesz.

Biztatja is a többi pártokat, hogy irjanak ők is népiesen, szóljanak úgy a néphez, hogy az megértse őket.

Késő tanács.

Régen nem értenek már a nép nyelvén a mi politikusaink s régen nem tördök már politikusaival a nép.

Deák Ferencz, majd Kossuth halála óta politikusi élete, halála nem érintette a népet.

A modern alkotmányos életnek gerincz velője, hol a mozgató és idegzálat az egész közéletből összefutnak és kiindulnak, a parlament, gutaitést kapott. Alkotmányos életünk a tabesz dőrzalisz, a gerincz sorvadás összes tüneteit magán hordja.

Mozgékony és erőtől duzzadó tagok mellett is folyton megújuló nyilalások s bizonyos roskatagság, mutatják, hogy az idegek kikapcsolódtak a gerinczből.

Nem csoda ez az eredmény.

Az utóbbi korban olyanféle életre szoritottak bennünket, minőt az alkoholisták él.

Van az ilyen embernek ereje, esze, agilitása annyi, mint másnak, de mikor szesz önt magába, minden tehetsége bámulatos nagygyá lesz. Ereje megtízszereződik, gondolatai gyorsak és merész röptüek lesznek, haladása gyors, és ha lankad, egy újabb korty a tüzes italból, új energiát ad, új frissességet, míg végre — jön a delirium s az alkoholisták aszott erekekkel, petyhüdt izmokkal, kiszáradt velejü csontokkal esik le lábáról.

De még ilyenkor is szomjuhozza a szeszt, bár látja, hogy mérge s bár jár-tányi erőre sem kap már tőle.

Hiába a szesz mérge, mely táplálék helyett használva, az erőtökét egyszerre pazarolja el. Nem ad igazi erőt, hanem évekre való szív össze napokra, a tőkét költi pazarul, minden szervből, hogy koldussá tegye.

A mi népünk kétségtelenül konzervatív hajlamu, szeret a megszokott ködmönbe járni, mint maga mondja, e mellett erősen ki van benne fejlődve bizonyos arisztokratikus hajlam vagy kasztrendszer, mely egymással szemben erősebb, mint a születési arisztokráciánál.

Ezen a megszokott uton haladt a nép és törvényhozás ezer éven át. A nép szemét visszafordították hegedősei, regősei a dicső multra, melynek tiszta folytatása volt a jelen. A múlt adta a hazafias érzést, a jelen a reális alapot ez érzéshez.

Ha országos nagy dolgról volli szó, kiküldte a nemzet az ő követjeit, kik tartoztak küldők intencziója szerint el-

járni, kik így valóban képviseltek valakit. Ezen az uton lassan ugyan, de igaz, a nép lelkebe nőtt uton haladt előre a nép és nemzet.

Jött azonban az új idő.

Ekkor pálinkát öntöttek a népbe, nem is valami jót, hanem hamisított szeszt, a liberálistmust.

Meg is látszott egyszerre a szesz hatása.

Bámulatos erőt fejtett ki az ország, nem is haladt, de rohant előre, tuskén-bokron át, letaposva virágot, gyümölcsöt s a futás közben csak a rövidebb utat nézve, elhagyta a régi tradícionális utat, magyaros fővege lehullott fejeéről, sujtásait leszedte a túske, a bokor, magyar gunyája feszélyezte, hozzá öltözött hát az ország a változott viszonyokhoz. Új divatu ruhát vett magára az új életmódhoz, új szokásokat az új gunyához, és új viszonyok támadtak az új szokások nyomán.

Vezérei pedig folyton sarkalták megállás nélkül a népet s öntötték bele a liberálistmus mérget, melyet egynek nyilvántítottak a hazafisággal, a szeszt — a mindennapi kenyérral.

Ez a hazugság, hogy a liberálistmus, különösen ez a mai denaturált liberálistmus egy a hazafisággal, ez zavarta meg az emberek eszét és nyelvét.

A gyors rohanáshoz a szegény nép fizelte meg az egész utiköltséget, mely pedig csak teherszállító kupét kapott s az első osztályu potyajegy utasok csodálkoznak, hogy nem tetszik a népnek a gyors, kényelmes és olcsó utazás.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Duczi bálja.

Irta: Lubinszky Anna.

— Kedves jó Zsuzsa néni, nagy de nagy kérészem van. Tudja a multkor, mikor benyitottam magához, láttam, hogy az asztalon szépen kitergetve mindenféle képes kártyák feküdtek. Az egyikre menyasszony, a másikra katonatiszt volt rajzolva, na meg valami éktelen csunya halotti fej, hosszú fehér lepelben. Kiváncsian megállottam, hát láttam, hogy nézegette, számlálgatta őket, ugy-e a jövendőlt olvasta le rólok? Oh édes kedves Zsuzsa néni, mondja meg nekem, teljesül-e az óhajomásom? Ne rázza a fejét, igérem, hogy sem nagyapának sem a missnek nem mondom el — szólt hizelegve a kis borzos Duczi.

— De nagyságos kisasszony, öreg asszonyoknak való szórakozás ez. — válaszolt zavartan a ház öreg kuicsárnéja.

— De én hallottam, hogy a kártya megmondja az igazat s én égek, hogy megtudjam... Hirtelen félbeszakította beszédét, mert az ablakon át találkozott tekintete nagyapja mosolygó szemével, ki vadászatról térve haza, az ablak alatt haladt el. Hirtelen támadt eszme hatása alatt szélvészékként szaladt ki, mialatt vissza szólt:

— Majd megtudok én mindent kártya nélkül is!

Épp akkor érte utól nagyapját, midőn az a lakószobába nyitott, huss, már benn volt s körülkarolta nyakát.

— Na kis hízeltő, mit jelent ez megint, — szólt jókedvűen az öreg ezredes, mialatt gyöngéd kedveskedéssel simogatta meg unokája kipirult arcocskáját.

— Gyönyörű szépet álmodtam az éjjel! Képzeld aranyos nagyapa, bálban voltam, igen bálban, olyan szépen húzta a cigány, éppen a kedvencz nótádat. Minden fényárban uszott s én egy főhadnagygyal táncoltam éppen egy nagy tükör előtt, s mikor lopva belepillantot-

tam, nem ismertem magamra. Edes fehér ruha volt rajtam s micsoda szép fehér czipő és keztyű. Oh cukros nagyapa, ha ez valóra változnék, ha elvinnél egy bálba, milyen boldog lennék! Borzasztó nagyon szeretnék táncolni!

— De gyermek, mi jut eszedbe, még nem vagy 16 éves és bál! szólt nevedre az ezredes.

— Miért nem, Vera barátnőm is 16 éves korában ment bálba s 2 hét múlva eljegyezte Bandi — szólt kissé sértődve Jolánka.

— De vajjon Veraugy készült nagy leánynak, mint te édesem. Nézz csak végig magadon. — S Duczi kénytelen volt elismerni, hogy valóban furesán nézett ki.

Félhosszu koczkás ruháján, valószínűleg valamely faágtól, hosszú hasíték díszlett, fűzős czipője kioldódott s a zsinór mintha bosszantani akarta volna, ott csillingelt előtte, fürtös haja homlokára tolakodott. Bloazza kicsuszt az övből, midőn az előbb gallérjára egy göcsöt csinált, hogy meg ne feledkezzék 11 órára bejönni, mert akkor a missel sétálni kell menni. De mindez nem zavarta őt.

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON.

(Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdekelte közönséget, hogy általános nyilvántott óhajnak megfelelően, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentul literes palaczkokban is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajjuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkötől eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek címkeje, kupakja és dugója alanti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkonként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, esemegegyőborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telepünkön fogadtatnak el.

Telefon-szám 106.

188-17-25

Viszentelárusítóknak külön árszabás.

Koronás bankjegy is, melynek addig nagy hiányt éreztünk. Az új bankjegy 120 milliméter hosszú és 80 mm. széles, egyik oldalon magyar, másikon német szöveggel. A jegykép maga 111 mm. széles és 70 mm. magas, **violaszínű.** Magyar oldalán a magyar korona országainak egyesített címere, német felén a kétféjű sas látható. Egyébként beosztása a huszkoronáéhoz hasonló; jellemző a magyar és osztrák viszonyok különbözőségére, hogy a magyar oldalt nem csúfítja el semmi idegen felírás, míg a német részen a »tiz korona« németül, csehül, lengyelül, rutbénül, olaszul, szlovénül, horvátul szerből és oláhul ékeskedik. Ugy a magyar, mint a német jegyoldalon szárnyas gyermekalak támaszkodik az írásmezőre. A magyar szöveg rész tartalmazza még a bankjegy számát, ezzel a magyar megjelöléssel: »szám«, míg az osztrák oldal egyszerűen a sorozatszámot hozza, minden további megjelölés nélkül.

A jegyszöveg a bank czéggjegyzésével a jegy magyar szövegű írásmezőjében ekként hangzik:

»Az Osztrák-magyar bank ezen bankjegy ellenében bécsi és budapesti főintézetinél kívánatra azonnal fizet

Tiz koronát

törvényes ércpénzben. Bécs, 1900. márcz. 31-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Bilinski,

kormányzó.

Schreiber,

főtanácsos.

Mecenseffy,

vezérigazgató.

A német szövegű oldalon pedig:

»Die Oesterreichisch-ungarische Bank zahlt gegen diese Banknote bei ihre Hauptanstalten in Wien und Budapest sofort auf Verlangen

Zehn Kronen

in gesetzlichem Metallgelde. Wien 31. März. 1900.

OESTERREICHISCH-UNGARISCHE BANK.

Bilinski,

Gouverneur.

Schoeller,

Generalrath.

Mecenseffy,

Generalsekretär.

Az amerikai kivándorlás.

Szell Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter leiratban figyelmeztette a hatóságokat egy olasz hajózási társaság üzemeltetőire. A La Ligund Americana-ról van szó, melynek jól szervezett ügynöksége mindent elkövet, hogy a magyarországi szegényebb néposztályt kivándorlásra csábítsa. Genuában hajóra ültetik a kivándorlókat és elszállítják őket Dél-Braziliába, rendszerint San-Pauluba, a hol aztán ha éhen halni nem akarnak, dolgozhatnak rabszolgaként a kávéültetvényekben, nevetséges csekély bérösszegért. A belügyminiszter felhívja a hatóságokat, ha e hajóstársaság üzemeltetőit tudomást szereznék, haladéktalanul tegyék meg saját hatáskörükben intézkedéseiket a már előbb kiadott rendeletek alapján.

A szófiai tárgyalás.

A macedon-liga feje, **Sarajov pörének tárgyalását** tegnap kezdte meg a szófiai esküdtszék. A per egész Európa figyelmét magára vonja, mert alkalmas arra, hogy Bulgária politikai machinációjáról lerántsuk a leplet. Ha ugyan alkalmas médium lesz erre az a négy esküdt, a kik e nagyon komplikált ügyben igazmondást fognak gyakorolni.

A tárgyalás elnöke Sereskov törvényszéki alelnök, a vádat Verbanov államügyész helyettes képviseli. Vád alatt áll Sarajov Boris és Stojanov Sofron Fitovski meggyilkolásában való bűnrészesség miatt, továbbá Kovacsev László és Trolev Dimitri **Mihaileanu** tanár meggyilkolásában való bűnrészesség miatt.

A terjedelmes vádirat azt állítja, hogy Sarajov Fitovski gyilkosságát két héttel a gyilkosság elkövetése előtt Szófiába hívta, öt titkosítással látta el és Stojanov által utlevelet szerzett neki Bukarestbe.

A vádirat fölolvasása után kihallgatták Sarajov vádlottat, a ki azt mondja, hogy csak az újságból értesült a gyilkosságról. A macedon-bizottság a külföldön ügyének anyagi támogatása végett fiók bizottságot alapított. Ebben az ügyben utazott ő több napi tartózkodásra Bukarestbe. Fitovskit nem ismerte és csak meggyilkolása után tudta meg, hogy kém volt. Tagadja, hogy a bizottságnak titkos határozata áll fönn arra nézve, hogy minden török kémet meggyilkoljanak. Egyáltalában nem adtak ki gyilkossági parancsokat. A többi vádlottak hasonló módon védekeznek.

A vád 26 tanura hivatkozik. Tizenhét védő van jelen. Az esküdtek kisorsolásánál az államügyész óvást emel Orosákov, volt igazságügyminiszter ellen, a ki egy népgyűlésen a vádlottak mellett beszélt. Az esküdtszék két polgárból és két parasztból állt. A vádlottak, különösen Sarajov, nagy biztonságot és bizalmat mutatnak. A törvényszéki épület előtt az utcák üresek. A tárgyaló terem csak félig telt meg.

Falkai Budapesten.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, aug. 13.

A posta sikkasztó levélhordóját, **Falkai Lászlót** ma hajnalban meghozták Budapestre. Hosszas bujdosás után került vissza a hirhedt ember, a nélkül, hogy csak csekély öröme is lett volna vállalkozásában. Mert Falkait, amint ismeretes, alig hogy az úvilágba ért, letartóztatták s a sikkasztott pénzt is megszólvánhiány nélkül megtalálták nála.

Falkai László, a ki mint pénzes-levélhordó az V. kerületi Alkotmány-utca környékén teljesített szolgálatot, ez évi május 28-án tűnt el a fővárosból. Rögtön kiderült, hogy 40.000 koronával ugrott meg s bármennyire is utána vetette magát a fővárosi rendőrség, majd a vidék csendőrsége, kézrekeríteni nem tudták. Az ügyes ember, aki valaha maga is csendőr volt, értette a módját, hogy mint kell üldözői elől meneküljön.

A múlt hónap elején jött róla a hír, hogy már Amerikában is van. Sikertől kiszöknie s tán soba hurokra nem kerül, ha haza leveleket nem irogat a családjának s ezzel el nem árulja magát. Levelei révén a rendőrség Falkainak a new-yorki címét a legpontosabban megtudta s így nem volt nehéz letartóztatni. A kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy bármiike kerül, hazahozatja a sikkasztót, mert példát akar statuálni. Fedezte is a miniszter a hazaszállítással járó költségeket és Falkai ellen, miután julius közepén elfogták, rögtön megindult a kiadási eljárás.

De nemcsak maga a sikkasztó, hanem a pénz nagyrésze is megkerült Falkainál, a mi-

Tamásfalvy meghatottan ölelte át, hisz annyira emlékeztette korán elhunyt leányára.

Es végre megnyílt előtte tündérország. De kapujában egy pillanatra meg kellett állania, mert szédülés fogta el, mikor azt a sok ragyogó fényt a tükröktől százszorososan visszavisugározva megpillantotta. Nagybátyja mosolygva intett felé, erre szivecskéje megerősödött. Erezte, hogy néne gyöngéden karonfogja s vezet egyenesen a terem felső részébe, hol bársonnyal, arannyal bevont emelvényeken drágakövektől csillogó fényes öltözötű matrónák ültek. Mindegyik hozzá beszélt, ezerféle kérdést tett s neki hajlongani, felelni kellett. Majd a leányoknak mutatták be, kik körükbe vették, csengő hangon nevetgéltek, szokatlan kifejezésekkel mindenfélét beszéltek s ő csak hallgatott, hallgatott, mindez oly új, idegenszerű volt előtte; szeme előtt összefolyt az egész. Ugy tetszett neki, mintha aranyos felhőn járt volna s körülötte pajzán tündérek regéiték volna; de egyszerre megszólalt a zene és Duczi érezte, hogy a földön van.

— Nagyságos kisasszony, szabad kérnem az első csárdást — hangozott mellette egy csengő hang s midőn szemeit felvetette, oh ég, ugyanazon mély, de gunyos tekintettel találkozott, mint multkor az erdőben.

A főhadnagynak is élénken emlékében lebegett az esemény, de azért komoly maradt.

— Vele táncolni, nem, nem gondolta Duczi s hangosan így szólt:

— Sajnálom, tánczrendemen a csárdás le van foglalva.

Thury meghajtotta magát s távozott.

Megcsendült szép lassan épp a nagyapa kedvencz nótája, mint a hogy megálmodta — — — és még nem volt tánczosa.

De ime lépések közelednek, de borzalom, megint Thury volt.

— De ugy látszik nagyságos kisasszony, tánczosa megfeledezett a csárdásról, talán helyettesíthetném? — S szeme ismét gunyos mosolyal nézett rá.

De erre felébredt Ducziban a dacz, hisz ez mégis csak sok, még csufolódik is.

— Köszönöm nem tánczolok — felelt röviden.

— De akkor miért jött a bálba? — kérde Thury.

— Hogy mulassak, élvezzek — válaszolt s már már megeredtek könnyei. S az a gonosz ember nem tágitott mellőle, míg végre Jolánka felállott szólva:

— Megyek megkeresem a nagyapát. Mindhasztalan! a főhadnagy kíséretül ajánlkozott.

— Szabad karját kérnem. Az előbb egyik játékszobában láttam a báró urat, tudom mely irányban van, oda vezetem.

Duczit minden bátorsága elhagyta s elfogadta a főhadnagy karját, természetesen azon erős elhatározással, hogy nagyapjához érve rövid köszönetet mond neki.

Az ajtó egész közel esett hozzájuk s pár lépésnyire a boufet terembe jutottak, mely teljesen üres volt, de a mellette levő szobákból zene s az öreg urak vidám nevetése hangozott.

— Ugy-e ott van nagypapa? kérde izgatottságtól csukló hangon Duczi.

— Igen, de előbb bocsánatot kérek, ha az előbb megbántottam hangozott Thury lágy, kérő hangon.

De erre már Duczi nem állotta tovább, könnyei megeredtek, szive megnyílt. Ugy érezte, mintha régi jó ismerőssel beszélt volna. Elmesélte örömét, melylyel a bára készült, fájdalmát, zavarát, a csalódást, melyet most érez.

— Legyünk jó barátok, fejezte be szavait s maga bocsássa meg multkori tettemet. Mosolygva nyujtott kezét.

— S szabad-e ezen kis kezét örökre megtartanom, szólott egy édes hang s Isten tudja, hogy Duczi csak azt érezte, hogy Thury átölelte s csókot nyomott ajakára, mialatt sok édes dolgot mondott neki, hogy az a borzós fej és pajzánul mosolygó szem milyen mélyen beopta magát szívébe és sok más egyebet.

A néni, ki védenceze keresésére indult, Thury karján egy boldogan mosolygó menyasszonyt talált. Ekkor végződött be a csárdás, melyet ugyan Duczi nem tánczolt, de mint nagynénének mondta, élete boldogságát találta fel alatta.

Mikor az ezredes az örömhírről értesült, mélyen meg volt hatva, azután nevetve jegyezte meg:

— Lám, lám, még különben csinálta, mint Vera.

kor az amerikai rendőrség rátette a kezét, 36.000 koronát találtak. Ehhez jött még 2000 korona, a mit Falkai családja vitt fel a rendőrséghez, mikor híre jött, hogy a szőkevényt letartóztatták. Tehát összesen csak az a kétezer korona kára van a postakincstárnak, a mit a sikkasztó utazása és bujdosása alatti költött el.

A várva-várt fogoly ma reggel fél hét órakor érkezett meg két csendőrtől kísérvé a nyugoti pályaudvarra. Onnan tüstént bevitték az alkotmány-utcai fogházba, a hol *Kisfaludy* László, a fogház gondnoka vette át a csendőröktől s helyezte el egy magánzárákba. A csendőrök Csaczáról hozták, a hol egy napot az odaváló járásbíróóság börtönében pihent a messziről jött fogoly. A hosszú ut ugyancsak megviselte Falkait. Mikor néhány kíváncsi embertől kísérvé, a kik a megnőtt nagy szakálla daczára is felismerték, beért a közeli fogház udvarára, megkönnyebbülten szót kísérrőlhez:

— Csakhogy itthon vagyok!

Vagy két órai pihenés után az érdekes fogolyt az inspekciós ügyész, dr. Horváth Akos királyi alügyész elé vitték. Az ügyész nyomban rövid írásbeli indítványt készített, kérve, hogy a vizsgálóbíró hallgassa ki Falkait s rendelje el a fogvatartását a btkv. 462. §-ába ütköző hivatali sikkasztás büntette miatt. Erre a rabot is, az aktákat is föl vitték a III. emeletre dr. Kállay Miklós vizsgálóbíróhoz, a ki Falkai kihallgatásával dr. Szabó László albirót bizta meg.

A kihallgatás egyelőre rövid volt, csak az általános kérdésekre szorított. Elmondta Falkai, hogy azt a formális tárgyalást, mely ilyen esetek alkalmával Amerikában szokásos, vele igen rövidre fogták. Semmi teketóriára nem volt szükség, miután azonnal beismert mindent. Kétségtelen volt a személyazonossága is. Ezért nem kellett Budapestről kiutazni a két tanúnak sem, a kik az azonosságot bizonyítsák.

Még a hazautazás felől tett a bíró néhány kérdést:

— Mikor ült hajóra New-Yorkban?

— Julius 25-én, felelte Falkai.

— És meddig volt a tengeren.

— Kilencz napig, aztán Hamburgba értem s itt két napot pihentem. Hamburgból Oderbergbe, majd innen a csaczai járásbíróósághoz vittek. Innen hozott két csendőr Budapestre.

A vizsgálóbíró ezután végzésileg kimondta Falkai előzetes letartóztatását s egyben megkeresést intézett az igazságügyminiszteriumhoz azért, hogy küldje el a bűnpör előző aktáit, melyek oda a kiadatási eljárás lebonyolítása végett kerültek. Falkai a védőjét, miután előbb a feleségével akar beszélni, holnap nevezi meg.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Alapítványi hely betöltése. Az Orsolyazárdához kötött és a nvaradi l. sz. Káptalan adományozása alá tartozó megürült Jedlicska alapítványi helyre Nagy Sándor vasuti rakárnok, aradi lakos Ilona nevű leánya választott meg.

* Személyi hír. Réz Mihály iskola felügyelő családjával együtt Borszáken időzik.

* Szent Antal szobra Olasziban. Vettük a következő értesítést: Tisztelettel tudatom szeretett hiveimmel, hogy *Fáduai Szent Antal* kedves szentünk szobrát a *premontrei* kanonok rend templomában már elhelyeztem, hogy Isten előtti közbenjárását hiveimért és szegényeimnek kenjérral való ellátását illetve csodás működését továbbra is folytassa. Kelt Nagyvárad-Olasziban, 1901. aug. 13-án. *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plebános.

* A tanítótestület képviselői. A Bihar-megyei Tanítóegyesület nyári közgyűlése a Magyar Tanítók országos bizottságába öt képviselőt küldött: Réz Mihályt, Gábel Jakabot, Tóth Lajost, Vaday Józsefet és Békési Jánost. Az öt képviselő közül Réz Mihály és Gábel Jakab elnökök fognak felutazni Budapestre az országos bizottság aug. 19. és 20-án tartandó közgyűlésére, melyen az egyesületnek több indítványa kerül tárgyalás alá; így az, hogy fiúiskolákban csak férfi, leányiskolákban csak nő tanító alkalmaztassék, hogy a községi iskolaszékekbe minden egyes felekezet csak egy képviselőt küldhessen s hogy tanító választások alkalmával a közp. bizottsághoz ne a pályázók okmányolt kérvényei, de az ezek alapján készített összesítő kimutatás adassék csak be.

* Vadorzók alkonya. A vadorzók által el ejtett vadak árulásának megakadályozása céljából a főkapitány a következő rendeletet tette közhírré:

Az orrvadászat elterjedése következtében az 1883. évi XX. t.-cz. 38. §-a alapján elrendeltetik, hogy Nagyvárad város területén a vadak eladása és vásárlása csakis a vad jogos szerzését igazoló bizonyítványok előmutatása mellett történhetik. Így mindazok, kik a város területére vadat szállítanak vagy eladás végett behoznak, a vad tulajdon jogát illetve a vad jogos szerzését és pedig minden esetben külön-külön a vad tulajdonosa illetve az illető község elöljáróitól nyert bizonyítvánnyal igazolni tartoznak. A igazolás elmulasztása esetén a behozott vad elkoboztatik s a helybeli szegényalapot javára elkoboztatni fog. *Gerő*, rendőrfőkapitány.

* Üdvös rendelet. Báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter leiratot küldött a katonai parancsnokságokhoz a magasabbrangu katonai látogatásoknál szokásban lévő fogadási ünnepségekre vonatkozólag. A miniszter leiratában hangsúlyozza, hogy a fellebbvalók látogatásakor szokásban levő banketok nagy költségeket okoznak a tiszteknek, a melyeket a katonai méltóságok fölül nem kívánnak s a diszlakoma elmaradása esetén ezt senki sem venné fölül rossz néven. A miniszter leiratában azt mondja, hogy a katonai méltóságok fogadásánál a szolgálati utasításban előirt szabályok betartásán kívül ezentul semmiféle ünnepség vagy lakoma ne tartassék, hacsak ilyen látogatásoknak különösen ünnepi jelentősége nincs; de — mondja a miniszter — az anyagi határok ily esetekben is betartandók.

* A Napoleon gárdájának utolsó tisztje. Varsóban szegényes viszonyok között él egy Markievicz nevű 107 éves ember, a ki minden valószínűség szerint az utolsó élő tisztje a Napoleon híres gárdájából. Markievicz 88 évvel ezelőtt kapta a becsületrend keresztjét és csak röviddel ezelőtt találta meg a Napoleon által aláirt rendeletet, melylyel Markievicz a becsületrend lovagjává neveztetett ki. A rendelet 1813. november 28-án kelt. Ney tábornagy az 1. számú lengyel huszárezred három fiatal hadnagyát, köztük Markieviczet, kitüntetésre ajánlotta Napoleonnak az orosz hájjarat alkalmával tanúsított vitézségeért. A császár még ugyanazon a napon a rend lovagjává léptette elő a tiszteket. Markievicz a legidősebb tulajdonosa a francia becsületrendnek.

* A teleky-utcai kápolna renoválása és a tér rendezése. A Nagy-Teleky-utca és Hármas-utca közt levő régi kis kápolna (mely a XVIII-ik században temető-kápolnául használtatott) régóta kopott, rossz állapotban van, környéke pedig joggal mondható minden kritikán alulinak. Az egyházi hatóság évekkel ezelőtt már renováltatni óhajtotta a kápolnát de betátta azt, hogy a ráfordított költség kárba menne, ha egyuttal a kápolna bekerítéséről is nem gondoskodnának. Azért most, hogy dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök elrendelte a kápolna renoválását, az illetékes plebános megkereste a városi hatóságot, hogy miután a kápolna környéke közteret képez, engedje meg a város a kápolnának bekerítését s adja meg erre az egyháznak a telekkönyvileg biztosított szolgalmi jogot. Nagyvárad város főkapitánya — a tegnapi megtartott helyszíni szemle alapján — meggyőződött a bekerítés szükséges voltáról sőt az egész térnek a rendezését szükségesnek tartja. Eziránt tegnap előterjesztést nyújtott be a tanácshoz s kéri, hogy az ügyet a szépítési és közlekedési bizottságnak adják ki véleményadás végett.

* A mellékfoglalkozás. A tőlünk nyugatra levő külföldön, a hol az emberek tudvalevőleg többet dolgoznak, mint ebben a mi kényelemszerető országunkban, szinte természetes, hogy a legtöbb ember még a szabad ideje nagy részét is hasznos munkával tölti. Budapest székesfőváros tanácsa és legutóbb a közoktatásügyi miniszter is drákói ellenőrzés alá fogta a tanárok és tanítók mellékfoglalkozását, úgy gondolkodva, hogy az amugy is silányan fizetett tanító és tanár örüljön, hogy egyáltalán van szabadideje és ne keressen magának munkát arra a délutáni időre, a mikor tont Budapest kávéházak és úti blotot. Mihályi József budapesti realiskolai tanár, mint tanár orvosi oklevelet szerzett magának és azóta, hogy orvos lett, szabad idején praktizál. Ennek természetesen mindenkéül örül, csak a székesfőváros tanácsa nem és a most lefolyt iskola év derekán ráirt dr. Mihályira, hogy tüstént hagyja abba orvosi mellékfoglalkozását. A megrendszabályozott tanár a tanács sérelmes rendeletét megfölebbezte a közoktatásügyi miniszterhez, a ki viszont dr. Erdődi Bélát, a tankerületi felügyelőt véleményezésre szállította fel. A tanfelügyelő igen kiemerítően tárgyaló jelentést tett a miniszternek és ebben bőven indokolja azt a véleményét, hogy Mihályi tanárnak igenis engedtesék meg az orvosi gyakorlat folytatása. A miniszter mielőtt ez ügyben véglegesen döntene, a tanfelügyelő jelentését leküldte a fővárosi tanácsnak, hogy ez a maga részéről megtehesse esetleges észrevételeit a tanfelügyelő liberális és fölülte természetes véleményére.

* Új müegyetemi tanár. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Ferenczy* Józsefet, az orsz. közoktatásügyi tanács titkárát és a kolozsvári Ferencz József tud. egyetem magántanárát, a József müegyetemen a magyar irodalom és ennek története nyilvános rendkívüli tanárává kinevezte és neki egyuttal a müegyetemi nyilvános rendes tanári czimet és jelleget adományozta.

* Befizetések. A Polgári takarékszövetkezet 6-ik évtársulatának befizetési ünnep miatt holnap, azaz csütörtökön d. e. 9-től 11 óráig teljesítendők. — A Filléres Takarékszövetkezet értesíti t. tagjait, hogy a f. hó 15-iki befizetés az ünnep miatt délelőtt 9—1/2 11 óráig lesz megtartva.

* Anarkista dráma betöltése. New-Yorkból írják, hogy az ottani kormányzó az olasz főkonzul erélyes felszólalására betöltötte egy anarkista drámának előadását, melyben Umberto király meggyilkolását akarták színpadra hozni.

* **Szent Antal szobor Püspökiben.** Lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk a b.-püspöki szent Lőrincz napi búcsuról, most ki-egészítésként még felemlítjük azt is, hogy az ünnepélyes szent mise alatt történt egy új díszes *Szt. Antal* szobornak a megáldása is, mely most ebben a kedves községben is fogja jólétkony hatását éreztetni. — A környékbeli búcsusok igen szép és impozáns számmal jelentek meg buzgó plebánusok vezetése alatt. Különösen felűnt a *tölteleki* hívek 110 főből álló csapata *Vagaszky* János plebánus vezetésével. Szép számmal jelentek meg a bihari, csatári, új-palotai, k.-tarjáni és p.-szőlősi hívek is. Azonkívül Váradról is igen sokan.

* **A miniszterelnök találkozója.** Az a nap, a mikor a volt iskolatársak szoktak összegyűlni a vendéglőben néhány tíz évek után, rendesen vidám, pajkos, sokszor diákosan csintalan szokott lenni. Ha öreg urak is már az egykori diákok, a fölelevenedett emlékek a régi, boldog multat lopják a szívükbe. Ha az egyik idővel gazdag ember lett, a másik pedig megmaradt szegénynek, ha az egyik méltóságos ur lett, a másik pedig szerény tekintetes ur, — az most mindegy. E napon nincs se gazdag, se szegény, se méltóságos, se egyszerű tekintetes ur. E napon mind a régi diákok ök, akik a gyermek verőfényes jókedvével kaczagják az élet e hiúságait. De ez a kis társaság, amely augusztus 25-én akarja megünnepelni a közös érettséginek emlékét, mégis nagy zavarban volt mind máig. Mert tudni kell, hogy e társasággal érettségizett negyven évvel ezelőtt Széll Kálmán is, aki idővel nem kisebb ur lett, mint Magyarország miniszterelnöke. Már pedig emlékek ide, emlékek oda, a miniszterelnök mégis csak miniszterelnök és hiába fogadják föl a jó urak, hogy fesztelentül fognak élni e nap visszaemlékezéseinek, mégis bajos elfelejteni, hogy az állam első hivatalnokával ülnek egy asztalnál. Nagyban tanácskoznak a formáról, amelylyel a fesztelenséget a köteles tisztelettel összeegyeztethetnék. De Széll Kálmán értesült az aggodalmakról és hamarosan elvágta a további töprengés útját. Kijelentette, hogy e napon mindenféle ováció okvetetlenül mellőzni kér. E napon, bármennyi legyen is a dolga és a gondja máskor, ő sem akar egyéb lenni, mint jókedvű, boldog diák.

* **Népünnep a Sport-téren.** Ma érdekes látványban volt részük azoknak, a kik délután az utcán sétáltak. Két színes ruhába öltözött ember vezetett végig az utcákon egy föl-pántlikázott, karcsú lábú ponnit lovat. Valóságos csodület volt körülöttük, annyira bámulták az embereket és a lovacskákat. Aki messziről látta a csoportot, azt hitte, hogy valami exotikus fejedelm jött Nagyváradra. Ilyes valamit mutatott a csoportozat. Később kiderült a titok, amelynek híre már az egész városban elterjedt, a lovacska, számosok bámulatának tárgya, a vasárnapi sport-téri népünnep egyik kisorsolható nyereménye volt. Csak az egyik nyereménye, mert vasárnap több száz értékes nyeremény birtokába jutnak a szerencsés nyerők. A rendezőség által megállapított gazdag programot közöltük már ök százakat előlegeznek — igaz, a siker bizonyos! — hogy egy olyan népünnepet rendezzenek, a melynek a »napkirály« XIV. Lajos által rendezett versaillesi népünnepnek lehettek. Azóta több idő telt el kétszáz esztendőnél, de most, királyunk születése napján újból alkalmunk lesz gyönyörködni egy ilyen látványosságban.

* **Elfogott fehéreműtolvaj.** *Hegedüs* Dániel, foglalkozására nézve csavargó cigány *Vajda* Pál kisujfalusi gazdától ellopott egy csapat fehéreműt, mit Nagyváradon óhajtott értékesíteni. A rendőrség azonban a rőfös úzlettel foglalkozó cigányt rajta érte éppen a midőn kinálgatta portékáit és nagy védekezése dacára börtönbe szállította.

* **Kerékpáros a Márkus-téren.** Nagy riadalom támadt a minap egy délután Velenceze tündéri szépségű »piazza«-ján, a Márkus-téren. A sétálók sorai között egy kerékpáros jelent meg és vidáman kerékpározott a tér parquette-sinaságu kövezetén. Velencezében még nem volt reá eset, hogy valaki kerékpáron jelent volna meg az utcán s érthető, hogy most nagy tömeg kíváncsi csoportosult össze a kerékpáros nyomában. Néhány rendőrnek szemet szűrt a dolog és meg akarták állítani a kerékpárost, de ez nem hajtott szavukra és nyugodtan csinalta tovább az evolúciókat. Erre újabb rendőrök jelentek meg, úgy, hogy most már vagy huszonnégyen voltak és egyesült erővel üldözöbe vették a kerékpárost. A Márkus-térről kikergették a piactérre, nekihajtották a tengernek, úgy, hogy kénytelen volt megadni magát. Gépével együtt egy gondolába szállították és bevitték a rendőrség épületébe, hol azután rendhárításért és a hatósággal szemben való engedetlenségért 25 líra büntetésre ítélték. A kerékpáros — egy amerikai vendég — készségesen lefizette a 25 lírát, azzal a megjegyzéssel, hogy ez vajmi csekély díj azért a dicsőségért (?), hogy ő volt az első, a ki kerékpárral járta körül a Márkus-teret.

* **A viszálykodás vége.** Megrendítő eset történt tegnapelőtt *Sarkadon*, hol két testvér vetett véget egymás életének. Halász Ferencz és Halász Imre sarkadi lakosok jó testvérek voltak mindaddig, míg a szüleik éltek, de a hogy ezek elhaltak a viszálykodás csakhamar kitört közöttük. Egy darab hereföld is az örökség tárgyát képezte és ezt a bíróság ketté osztotta a testvérek között. A mult hét végén mind a két testvér herét kaszált, miközben Halász Ferencz kifogott lovai bementek a Halász Imre heréjébe. Erre Halász Imre kaszált fogott fel, hogy levágja a lovakat. Ferencznek sem kellett több. A mint meglátta, hogy Imre öcsese kaszával fut a lovak felé, ő is felkapta a kaszáját és öcsese után futott. A két testvér ekkor kaszával rontott egymásnak. Rövid ideig tartott a küzdelem, mert Imre a nyakán kapott egy mély vágást, minek következtében csakhamar elvérzett, Ferencz pedig a fején kapott oly súlyos sérülést, hogy mire haza szállították, meghalt. Az esetnek csak Halász Ferencz 8 éves kis fia volt a szemtanúja, a ki a szerencsétlenség után haza futott és elmondta a szomorú esetet. A két testvér családjá iránt általános a részvét.

* **A bosnyák mézszárlás évfordulója.** Huszonhárom esztendővel ezelőtt, a bosnyák okkupáció véres csatái még javában folytak. A bosnyákok minduntalan előlörtek a meredek hegyeken volt rejtékhelyeikről és irtózatosan tizedelték legényeinket. Ilyen szomorú nap volt tegnap is. Ravuzse mellett Stolac közelében oly véres mézszárlást vittek véghez, hogy a 32. gyalogezrednek, Budapest háziezredének nyolczadik századából csak néhányan menekültek meg. A gyászos nap emlékére az ezredben szolgált bajtársak ma délelőtt fényes gyászistentiszteletet rendeztek a budavári helyőrségi templomban.

* **A jezsuiták Németországban.** Párisból táviratozzák: A Memorial Diplomatique közlése szerint Martin atya, jezsuita rendfőnök Berlinbe utazott, hogy a német kormányt rábírja a jezsuiták visszatérésének megengedésére.

* **Mutasson egy százast.** Csunya módon csapták be tegnapelőtt este *Vertics* Gyula battonyai postamestert. *Vertics*, a közel hetvenéves öreg ur a Ferencz József rakparton sétálgatva, megállt az Eskütéri hid építkezésénél. Egyszerre hozzája csatlakozik egy 30—40 évesnek látszó, kopottan öltözött férfi és elpanaszolja *Vertics*nek, hogy ő lönkrement kereskedő és már napok óta azon töri a fejét, hogy mikép utazhatna haza a rokonaihoz.

— Ez a zálogjegy az egyetlen vagyonom, nem szívesen adnám el, de mit csináljak — foly-

tatta a szót a barátságos idegen. Ime ott áll egy ember, az már hetven forintot kínált érte, de százon alul nem adom. Ugyan mutasson csak kérem egy százast, akkor, talán megembereli magát az a vevő és jobb áron adhatok tul a zálogjegyen.

A hecsületes szívű, tapasztalatlan öreg ur jólelkűen ki vesz egy százast a tárczájából és oda adja az idegennek, a ki erre hirtelen sarkon fordult és eltűnt. Az öreg *Vertics* panasza a rendőrség megindította a nyomozást a furfangos tolvaj iránt, a ki valószínűleg az ismert hamis zálogjegy manipulánsok bandájából való.

IRODALOM.

Utmutató az ügyvédi vizsgálatra.

Irta: dr. *Várad* Ödön. A nagyváradai ügyvédi kar egyik tehetséges fiatal tagja, dr. *Várad* Ödön hasznos és kitűnő kis füzetet állított össze. Az ügyvédi vizsgára készülőknek ad hasznos tanácsokat, miből és hogyan készülnenek, mielőtt oly fontos vizsgálatnak nekimenének. Ad általános utmutatásokat az alaki eljárás körül; azután részletesen letárgyalja ugy az írásbeli, mint a szóbeli vizsga minden nehézségét, talpraesett, találó megjegyzésekkel téve élénké a felsorolásokat. A füzet minden sora elárulja, hogy szerzője járatos az ügyvédi vizsga mai rejtelmeiben s azokat szeretettel ajánlja a szurkoló kollégák figyelmébe; vagyis, hogy fiatal ember írta, a ki nemrég tehette le az ügyvédi vizsgát, még pedig szép sikerrel. A ki utasításait követi, hasonló jókban részesülhet. A füzetkét a budapesti *Politzer*-féle cég ingyen adja minden érdeklődőnek.

Irodalmi pályázat. A »Szólszeti és Borászati Lapok Naptára« a jövő évre ugyanis tartalmaz, szépirodalmi rovattal fogja meg bővíteni. E célból rövid, tárczaalakú cikkekre pályázatot hirdet. A tárgy szabadon választható, de kívánatos, hogy benne a szólszetre vagy a borászatra vonatkozás legyen, tehát szaktárcza és irodalmi színvonalon álljon. Első díj 25 korona, a második díj 10 korona. Határidő f. évi szeptember 15. A bírálót szíveségből elfogadták: dr. *Horváth* Adám orsz. képviselő és *Vajda* Viktor főreáliskolai tanár. A jelítség pályázatok a »Szólszeti és Borászati Lap« szerkesztőségéhez (Kecskemét) küldendők.

ZENE ES MUVESZET.

Dalünnepély a Bazárban. A *tordai* dalos-kör 36 jó hangú, begyakorlott dalárdista folyó hó 20-án kedden a »Bazár« éttermében dalünnepélyt fog tartani, mely minden esetre igen érdekes lesz arra, hogy minél többen meghallgassák. Hiszen mint tudjuk a *tordai* daloskör számos dalversenyen nyert babérral és elismerő okirattal dicsekedhetik. Legutóbb is a *fiumei* dal-versenyen nyertek egy ezüst korszort s vívták ki sokak elismerését s tünetek ki számos dalkör közül. Folyó hó 15-től 18-ig *Kassán* küzdenek a babéért s valószínű, hogy siker fogja ott is koronázni fáradságukat. Vissza térve a győző csapat — reméljük, hogy ugy lesz — megpihen városunkban s egy élvezetes estét fog szerezni a magyar dal kedvelőinek.

Dalos-ünnep. A magyar nóta ünnepe lesz az az országos dalos-ünnep, amelyet a Kassai Dalegyesület rendez augusztus 17-ikén harminczéves fennállásának emlékére. Kassa közönsége lelkes örömmel készül a vendégek fogadására és a nagy érdeklődést mutatja az is, hogy már eddig a következő díjakat adományozták a kassaiak: Kassa városa: *Rákóczy* Ferencz ezüst lovasszobrát. Dr. *Bubics* Zsigmond megyés püspök versenydíja: gyönyörű aranylira babérral. *Péchy* Zsigmond főispán,

diszelnök versenydíja: ezüst babérkoszorú. A Kassai Női Dalosegyesület tagjainak versenydíja: ezüst pálmaág. A Kassai Dalosegyesület két versenydíjat ad, ezüst babérkoszorút s remek kivitelű ezüst karmesteri botot. Ezek csak a kassai díjak. De sok dalos egyesület ad még sok másféle díjat. Augusztus 18-ikán a dalos-ünnepel kapcsolatosan fogják leleplezni a Kazinczy-kör díszes márványemléktábláját azon a házban, ahová Kazinczy Kassára érkezésekor első ízben megszállott. Az emléktábla leleplezése nagy ünnepségek közt megy végbe. Az emlékbeszédet Rákosi Jenő fogja mondani.

Igazságszolgáltatás.

Szeles Adorján Nagyváradon. A nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa, melynek elnöke Nagy József törvényszéki bíró volt, érdekes ügyben tartott tegnap főtárgyalást. A vádlott Halász Lajos hírlapíró volt, a panaszos pedig Szeles Adorján, kinek nevét a Hentzi-szobor felrobbantásának megkísérlése tette ismertté. Halász a múlt évben a N. N.-ban egy cikket tett közre, mely Szeles Adorjánról foglalkozott. A hírlapi közleményt Szeles magára nézve sértőnek találta s feljelentette Halász Lajost sajtó útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt. Halász Lajos a tegnapi tárgyaláson kijelentette, hogy a közleményt más lapokból vette át és sajnálatát fejezve ki, hajlandó volt Szeles költségeinek megtérítésére. Szeles ezek után panaszát visszavonta és a bíróság ennek következtében az eljárást megszüntette.

Sajtóviszonyok Ausztriában. Az osztrák sajtóviszonyokra különös világot vette az a hivatalos kimutatás, mely most jelent meg a sajtóbírók által a jelen év első felében eszközölt lefoglalásokról. Összesen 2311 nyomdaterméket (764-el többet, mint az előző év hasonló időszakában) foglaltak le; ezek között 847 német, 304 cseh és 965 lengyel (ez utóbbiak közül csak 208 a lapok száma, a többi képez levelező lap) 113 olasz, 37 horvát és 55 francia nyomtatványt.

A sajtóban elkövetett törvénysértések száma az elmúlt félévben 3098 volt és pedig igazgatásért (1—6 hónapig terjedő börtön) 358, egyházi tanok bealacsonyításáért (1—6 hónap) 202, uralkodóház tagjainak megsértéséért (1—5 év) 96, honárulásért (10—20 év) 24, felségérsítésért (1—5 év) 115 esetben. A hírlapok lefoglalásában legbuzgóbbak voltak a bécsi, az innsbrucki és az égeri államügyészek, a kik 102, illetve 59 és 48 esetben rendeltek el lap-lefoglalásokat.

TANUGY.

Tanítók gyűlése. A vármegyei hivatalos tanítóegyesület intéző választmánya a hét elején gyűlést tartott. A gyűlésre igen kevesen jöttek be a vidékiek közül. Mindössze 10 helybéli s 4 vidéki tag képviselte a 34 tagból álló választmányt.

A gyűlés megvetőleg nyilatkozott a közgyűlés referációjaként az egyik helyi lapban megjelent tendenciózus közlemény s annak íróját illetőleg s az elnökek s ügyvivőknek bizalmat szavazott.

Barta József bihar-püspöki ev. ref. s özv. Rechten Bauer Zsófiát vette fel ezután a rendes tagok sorába.

A közgyűlés igazolatlan mulasztóit 4 korona pénzbírsággal sújtotta; (helyből 4, vidékről 17 tagot) a bírság pénzek az Othon javára gyűlnek.

A járási köröket megalakította az **érmel-leki fiók kör** megalakításával: **Molnár** András bagaméri ev. ref., az **élesdi** körével **Nagy Imre** áll. s a **belényesivel: Tóth** Lajos áll. tanítókat bizta meg; a központi kör megalakításával az igazgató tanácsot bizta meg, a

melynek tagjainul megválasztotta helyből: **Stark** Gyulát és **Markovits** Pált, vidékről: **Karácson** Józsefet (Izsópallagáról) és **Nagy Imrét** (Mezőtelegdről). Hivatalos tagjai: Réz Mihály, Gábel Jakab, Tóth L., Vaday József, Bodnár J., és Békési J.

Utastították az elnökséget, hogy az »Othon« iétesítése és házának építéséhez szükséges összeg előteremtése céljából a mely az adakozásra, társadalmi gyűjtésre s bál, majális rendezésére hívja fel.

Ol pályatétel kiírásával megbízzák az Igazgató tanácsot s felhatalmazták, hogy 200 korona keretén belül az 5 tételre nyisson pályázatot.

Vaday Józsefnek a Biharmegyei gazdasági ismétlő iskolájáról szóló dolgozatát kiadták 3—3 hónapra a járási köröknek, hogy véleményes jelentést és hat. javaslatokat adjanak róla.

Több apróbb ügy elintézése után a fontos gyűlés véget ért.

A magyar katolikus tanítók országos bizottsága augusztus 22-én Budapesten, a Szent István-Társulat palotájában gyűlést tart. A gyűlésnek a püspöki kar nevében a bíborok-hercezeprimás által jóváhagyott tárgysorozata a következő: A gyűlés előtt délelőtt 9 órakor a »Jézus szent Szive« templomban szentmisével összekötött »Veni Sancte«-t mond **Hornig** Károly báró veszprémi püspök, mint a bizottság védőelnöke. Délelőtt 10 órakor a Szent István-Társulat házában és disztermében tartandó gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Tanácskozás a következő tárgyak fölött: a) A katolikus tanítóképző-intézeti rendszabályok és képesítő vizsálatok szabályzata. Előadó: **Döbrössy** Alajos. b) A katolikus népiskolákkal kapcsolatos gazdasági (ismétlő) iskolák szervezése és azok tanterve. Előadó: **Ujlaky Géza**. c) A kántortanítók osztozkodási ügye. Előadó: **Barabás György**. d) Az eihalt tanítók özvegyeinek félévi jutaléka. Előadó: **Dreisziger Ferencz**. 3. Titkári és pénztárosi jelentés. 4. Indítványok tárgyalása.

MULATSÁG.

Zeneestély a Félix-fürdőben. A program, melyet alant részletesen közlünk, előre gyaníttatja velünk, mily élvezetes és kellemes estére van kilátása a t. közönségnek. — **Meghívó.** A Félix-fürdő nagy társalgó termében, f. év augusztus hó 14-én este 8 órakor, **Tucsek** Ferenczné uró és **Fényes** Mártha kisasszony szíves közreműködésével **Toepfer** Armin Aradvárosi zeneakadémiai tanár, a szász nagyhercegi udvar házi zongora művésze, néhai **Liszt** Ferencz és **Rubinstein** nagymesterek tanítványa, **Kubelik** J. hegedűművész budapesti, konstantinápolyi, athéni és londoni hangversenyeinek művésztsársa által megtartandó **hangversenyre.**

Műsor.

1. a) J. S. Bath Liszt: Prädium und Fuge. (D-moll.)
b) Beethoven L.: Andante.
c) Toepfer: Etude de Concert. Előadja: **Toepfer** Armin tanár.
2. Kienzel: Aria a »Bibliás ember«-ből. Előadja: **Tucsek** Ferenczné uró.
3. Beriot: Hegedű-concert 9. sz. Előadja: **Fényes** Mártha k. a.
4. a) Chopin: Impromptu IV. sz.
b) Rubinstein A.: Romance.
c) » » Mazurka »Le Bal«-ból.
d) Strauss-Tausig: Valse de Concert. Előadja: **Toepfer** Armin tanár.
5. a) Mayer-Helmund: »Varázsdal.«
b) Grieg: Ich liebe dich.
c) Magyar dalok. Előadja: **Tucsek** Ferenczné uró.
6. Huby: Csárdás »Helyre Kati.« Előadja: **Fényes** Mártha k. a.
7. a) Wagner-Richard: Siegfried und der Waldvogel.

b) Liszt: Boszorkánytánc Faust »Traum«-jából. Előadja: **Toepfer** Armin tanár.

Helyárak: Első hely 2 korona, családjegy (3 személy) 3 korona. Második hely 80 fill. Jegyek előre válthatók a fürdői irodában és este a pénztárnál.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: **Lucien Biart.**

Franziából: **K—6.**

45.

IX.

A külső oszlopcsarnokban hatalmas asztal volt megterítve a nők számára, kik csakhamar vidám hangulatban körülfuték azt, mialatt az ifjuság zenekedvelő része hangversenyt rendezett, mely sokkal tüneményesebb volt, mint az indián zenekaré.

A főhelyet a capitánok foglalták el, hátuk mögött a megjutalmazottak állottak, mindenik a saját jutalmazójának kedvét keresve. Miguel és Ricardo tehát egymás mellett állottak. Ez utóbbi többször kihívó pillantást vetett ellenfelére, ki azonban távol attól, hogy szomszédját csak észre is vegye, kizárólag Micaelával foglalkozott. Természetesen itt csak közömbös szavakat válhattak egymással, de a figyelmes szemlélő minden szavukból és mozdulatukból kivehette a megindulást, mely mindkettőjük szívét elfogta.

Az étkezés befejeztével mindnyájan felálltak, Miguel karját nyújtá Micaelának, kinek mosolya megrészegíté.

— Szeretem, — mondá neki halkán, miközben a társalgóba vezette — s ha kegyed nem tudna engem szeretni, akkor csak egy vágyam van: a halál!

Micaela nem volt képes felelni, de remegő karja mintha nagyobb súlytal nehezedett volna a Migueléra.

— Beszélnem kell önnel, folytatá az ifjú, életem boldogságáról van szó; holnapután várni fogom a hegyi pataknál.

Bementek a hölgyek szobájába, Miguel meghajtotta magát üdvözlételül, tekintete találkozott a Micaelával, ki mosolygott.

— Ő várni fog reám, vissza kellett volna utasítanom, gondolá Micaela.

Szótlannal, elfogultan ült le s szórakozottan hallgatta szöke szomszédját, ki nem győzte Ricardo szeretetreméltóságát dicsérni. Midőn szeme az ajtó felé tévedt, még akkor is ott látta Miguelét. — A hegyi pataknál... látszott ismételni. Nem mert szembe nézni vele. E perctől kezdve úgy tekintette őt, mint jegyesét.

— Fuenléal! Hol van Fuenléal? kiabáltak mindenfelé.

A küzdő ifjak keresték a nap hőst, hogy lakomájukon a diszhelyet elfoglalja.

— Olyan igaz, mint hogy don Estevan a nevem, hogy Ricardo érdemelte meg az első díjat, mondá az ültetvényes Alvareznek.

— Igazságtalan vagy, hiszen tapasztalásból tudhatod, milyen nehéz nyeregből ledőlni a bikát. Ricardo derekasan küzdött, de gyalog volt.

— Jó, jó, felelt don Estevan, ki magában az udvarnagynak adott igazat, de restellte bevallani. Azt azonban el kell ismerned, hogy a mai nap a legjobbak közül való volt, a mit évek óta eltöltöttünk. Mégis te, az egykori vig czimbora mintha megesküdtél volna, hogy nem neveltsz máma. Ugy látom csak keresztleányod vetekedhetik veled komolyságban.

— Mert a mi szép szobruink szerelmes. Nézd csak, sze nei csillognak, arca rózsaszín.

— Ugy-e bár jó volt ide hozni őt?

— Ki tudja? felelt Alvarez fejét lehajtva. Attól félek, hogy leányod Miguel szereti.

Az ültetvényes csodálkozva nézett barátjára.

— Szent Ferenczre barátom, hát gomba a szerelem? Egy nap alatt megteremhet? Micaela megszerette volna ezt a matadort, a kit először látott életében? Tévedsz barátom s megfelelkezel Ricardóról.

— Asztalhoz! asztalhoz! kiáltá száz hang egyszerre.

A két barát az oszlopcsarnokba ment, hol a nagy asztal ismét tömve volt inni és enni-valóval. Eleinte csöndesen ettek, szüresölve a molé-t, bizonyos szószerűt, melybe tengerikalácsot szoktak mártogatni, mely Meccióban a kenyeret pótolja. Miguel és Ricardo szemközt ültek. Később a gyöngyöző bor megnyitá az ajkakat s teljes jókedvre hangolta a társaságot.

A meccióiak józanok, de ha a nők társaságukból eltávoztak, mulatságuk könnyen változik át orgiává. Miguel és Ricardo kénytelenek voltak társaikkal lépést tartva egymás után üríteni ki a poharakat s már érezni kezdték a bor erejét. Az óriás mértéken felül ivott, míg Miguel ellenkezőleg okosabb volt s ha nem néztek rá, csak maszkirozta a ivást. Ricardo roppant féltékenynek érezte magát a fátyol miatt. Több ízben megkísérté belekötöni Miguelbe, de ez szomszédaival beszélgetve, észre sem látszott őt venni.

— Hej! senor Fuenléal! süket ön? kiáltott végre nagyot ütve öklével az asztalra.

— Hozzám szolt ön? kérdé Miguel nyugodtan és udvarias hangon.

— Azt indítványozom, hogy vivjunk még egyszer azért a fátyolért, mely most az ön vállát díszíti, pedig tulajdonképen, engem illet meg. Bocssáunk egy bikát az arenába, tüzzük a szarvára a fátyolt s álljunk ki mindketten gyalog, fegyver nélkül s legyen azé a díj, a ki megszerzi.

— A bika szarvára tüzni, a mit az ön bájosnoka hugától kaptam? Sokkal udvariasabb vagyok, hogyszem ezt az ajánlatot elfogadhatnám.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Báró Fejérváry jubileuma.

Budapest, aug. 13. (Saj. tud. táv.) A fővárosban nagyban készülnek báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter 50 éves jubileumának megünneplésére. — A szabadelpvűpárt nevében báró Podmaniczky Frigyes képviselő, a honvédelmi minisztérium nevében pedig Münnich Aurél előadó fogja üdvözölni — A képviselőház tisztviselői diszkardot fognak neki átnyújtani.

Leleplezett rendőrség.

Budapest, aug. 13. (Saj. tud. táv.) Berlini lapok írják, hogy Newyorkban óriási izgalmat keltett a rendőrség leleplezése. Ugyanis, mint kiderült, a rendőrtisztviselők összejátszottak a kártyabarlangok tulajdonosaival s ezért évenként tömérdek pénzt kaptak.

A Kuria gyásza.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Merdich Miklós kir. kuriai bíró tegnap este 80 éves korában a fővárosban elhunyt.

Gyujtómonopolium Törökországban.

Sztambul, aug. 13. A gyujtó gyártását és elárúsítását az egész török birodalomban osztrák tőkepenészek akarták bérbe venni. A koncesszió 250—300.000 török font bérösszeg ellenében negyven évre szólna.

Nagy sztrájk.

Gibux, augusztus 13. Különböző szakmabeli 2000 munkás sztrájkba lépett. A gyártulajdonosok az üzemek beszüntetésével fenyegetőznek. (M. T. I.)

Meszlényi Gyula nagybeteg.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Meszlényi Gyula országgyűlési képviselő székesfehérvári lakásán nagy betegen fekszik. Az orvosok kevés reményt fűznek életbenmaradásához.

Tenger alatt járó hajók.

Páris, aug. 13. A *Matin* egy irányadó személyiségtől állítólag arról értesült, hogy a tenger alatt járó hajók értéke most már kétségen felül áll. A legutóbbi kísérletek kimutatták a műveletek biztosságát és a torpedók vetésének szabatoságát. Ki van zárva, hogy a hatalmak versenyezni tudnának Franciaországnak evvel az előnyével és Franciaország tizenegy hó alatt minden hajórajjal mérkőzhetni fog. (M. T. I.)

A délafrikai háború.

Páris, aug. 13. A *Temps* pretoriai levelezője jelenti, hogy az angol önkéntes csapatok még az eddiginél magasabb zsold mellett sem akarnak tovább harcolni és azt követelik, hogy szállítsák haza őket.

London, aug. 13. Kitchener lord jelenti Pretóriából tegnaptól, hogy a legnagyobb eredményről számolhat be, a melyet idáig valamely héten elért. Augusztus 5-étől kezdve a csapatok jelentették, hogy 39 búr elesett, 20 megsebesült és 625 fogságba jutott, míg 85 megadta magát. Továbbá zsákmányul ejtettek 44.000 db. töltényt, 754 kocsit, 5580 lovat, 233.000 darab szarvasmarnát és más állatokat nagy számmal. A zsákmány nagyobb része az Oranje szabadállamra esik. Kekevich ezredes 40 búr fogott el, ezek közt Volmarant, az első volksraad volt vezérét. French tábornok csapatai a Fokgyarmatban az ellenség szétszört csoportjait lossanként észak felé szorítják vissza. (M. T. I.)

A búrok fegyverkeznek.

Budapest, aug. 13. (Saj. tud. táv.) Délafrikából jelentik, hogy a búrok erősen fegyverkeznek. Tizenhatezren állanak fegyverben, azonban élelmiszerük nincs.

A Sarafov-pör.

Szófia, aug. 13. A Sarafov-pörben ma kezdődött a tanúkihallgatás. Dimitrov tanú azt mondja, hogy Fitovski özvegye közölte vele, hogy Ikonov a gyilkosság után az özvegytől írásbeli elismerést kért arról, hogy Fitovski török kém volt. Fitovskinak tanúként kihallgatott szülei, Popov századost, Fitovski egykori századparancsnokát bünrészességgel vádolják a gyilkosságban. Popov Filippopolba akarta csalni Fitovskit, a ki azonban Sarafovtól való féltelmében ebbe nem ment bele. (M. T. I.)

Az albán zavargások.

Konstantinápoly, augusztus 13. A porta a szkutarii válnak rendeletet adott, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy az albánoknak a keresztények elleni támadása, a melytől Nokraban a török montenegrói határon tartanak, megátoltassék. (M. T. I.)

A macedon kongresszus.

Szófia, augusztus 13. A macedon kongresszus tegnap megkezdett tárgyalásai titkosak. Hir szerint a kongresszus tagjainak többsége Sarafov híve.

Vasuti szerencsétlenség.

Bilbao, aug. 13. Egy Galakámesbe menő vonat kisiklott. A balesetet az okozta, hogy rosszindulatu szándékkal követ tettek a sínekre. Tizenegy kocsi feldőlt. A mozdonyvezető súlyosan megsérült. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Két-három közép- vagy felső iskolai tanuló

tanárnál teljes ellátásra felvétetik. Társalgási nyelv német esetleg franczia. Zongora használat és tanítás.

Czim: N.-Magyar-utca 251. sz. első ház.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. aug. hó 13-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.40—13.40. Kétszeres buza 11.60—11.30. Rozs 12—11.60. Arpa 11.40—10.80. Zab 11.60—11.20. Tengeri: 10.20—9.60. Borsó 34.—. Lenese 40.—. Bab 15.40. Köleskása 25.—. Burgonya 5.80. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50, barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 5.—, szalma 1.10 Szalonna 100.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84 Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72. Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapjú —.—, magyar gyapjú —.—, Egy hektoliter óbor 66.—, új bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 22.—. köles —.— repce 23.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus 1.04, juh-hus 68, veres hagyma 12, fog hagyma 36, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1901. évi aug. hó 13-ról. Tiszta buza körülbelül 5000 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 1300 hltr, árpa 450 hkl, zab 370 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 250 hltr. Lábás jószágok: Hízott sertés mintegy 100 drb, félhízott 170, sovány 200, süldő 540, malac 580, hízott marha 10, jármás ökör 340, fejős tehén 225, borjú 230, bivaly 7, juh és kecske 150, ló 321.

Marha ártáblázat 1901. aug. hó 13-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 650—760, egy pár másodrendű jármás ökör 570—650, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—560, 1 drb fejős tehén 120—240, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—250, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—185, 2 drb. veres borjú 26—50, 1 drb. fél éves borjú 38—54, 1 drb egy éves borjú 46—80, két éves borjú 76—240, 1 drb hízott sertés 88—160, 3 ár fél éves 32—38, 1 pár egy éves sertés 40—60, 1 pár két éves sertés 70—146, 1 drb igás ló 180—260, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36, 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Kéich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

- A »Tiszántul« eredeti távirata. -

Kamatárók.

	Budapest, aug. 13.
Buza októberre	0.-
Buza áprilisra	0.-
Tengeri	0.-
Rozs okt.	0.-
Zab ápr.	0.-
Káposzta, repace, aug.	0.-

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 13.
Osztrák hitel	---
Magyar hitel	---
Allamvasút	---
Rimamurányi	---
Magyar jelzálog	---
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hivatalos Árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.45
Magyar koronajárdék	93.10
Magyar vasúti kölcson aranyban 4/8%	122.-
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2/8%	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.-
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerelemény-sorsjegy-kölcson	178.-
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcson	144.-
Osztrák járadékpapírban	98.75
Osztrák járadék ezüstben	98.65
Osztrák járadék aranyban	118.-
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	647.-
Osztrák hitelintézet részvény	637.50
Párisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.03
Németbirodalmi márka	117.15
London vista	239.60
20 márkás arany	23.43

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-35-0

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér	722	946	*1133	285	427	648	850
V.-Veleceze	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó	754	1014	1203	314	459	718	920
Püspök-fürdő	805	1025	1209	321	509	726	929
Félix-fürdő	817	1037	1220	332	521	737	931

Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	820	1042	*1221	335	524	741	933
Püspök-fürdő	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó	842	1104	1236	351	545	758	1000
V.-Veleceze	855	1117	1249	406	600	811	1013
Vásártér	905	1131	104	421	608	826	1020
Nagyvárad	911	1127	—	—	615	—	1027

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.